

JUNIORDAGEN 1987

NORDSKOVSKOLEN 28.-29. marts

Indhold

Side	Tekst
5	Borgmesterens velkomst
7	Formandens velkomst
9	Formanden for S.J.S.'s velkomst
10-11	Udstillingens program, jury, ærespræmier og udstillingskomité
13	Standholdere
14	Den gamle Købmandsgaard
15-17	Hjemstavnsfilateli v/Kirsten Ehlers
18-23	Haslev breve og stempler
27-31	Grønlands historie fortalt af dets frimærker v/Dan Laursen
32-33	Kugleposten v/Kuglepostens venner, Nakskov
35-38	Også en samling.....v/Ellen Wolf
39-43	Hvorfor samle på Tristan da Cunha ? v/Arne Arentoft
44-45	EL på mærkerne v/Børge Jacobsen
46	Notatside
24-25	Plan over Nordskovhallen

Skal du købe bolig?

Få gratis beregning og vurdering af
mulighederne efter skattereform
og kartoffelkur.

Ring i dag og få en aftale:

Bikuben i Haslev

Jernbanegade 17 - 4690 Haslev

Tlf. (03) 69 20 20

En hilsen fra HASLEV kommune

Haslev Frimærke- og Møntklub fejrer sit 50-års jubilæum med at være arrangør af en stor frimærkeudstilling på "Nordskovskolen". Samtidig med at jeg lykønsker den jubilerende forening, byder jeg på kommunens vegne udstillingen og dens forhåbentlig mange gæster velkommen til Haslev.

Det er mit ønske, at de udenbys gæster vil afse tid til at se sig om i kommunen og nyde vor smukke omegn, som er så rig på skove, søer, slotte og gamle herregårde.

Den jubilerende klub repræsenterer blot en enkelt af de mange fritidsaktiviteter, som trives i vor kommune. Jeg håber, at der fortsat vil være ledere til at gå foran i arbejdet til gavn ikke mindst for de unge, som har "Frimærker" som hobby.

På byrådets vegne takker jeg arrangørerne, og byder velkommen til Haslev i dagene 28. - 29. marts 1987.

Ib Nordahl Pedersen

Borgmester

Dansk Filatelistisk Tidsskrift

Medlemsblad for Danmarks Filatelist Forbund

DFFT

Danmarks største filatelistiske tidsskrift:

... er medlemsblad for DFF's ca. 10.000 medlemmer.

... udkommer 9 gange årligt.

... bringer artikler om dansk og udenlandsk filateli.

... skrevet af frimærkesamlere for frimærkesamlere.

... abonnement for 1987 koster danske kr:95,00

... kan tegnes ved indbetaling på postgiro 9 34 01 06.

Rekvirer evt. et gratis prøvenummer ved
at skrive til:

Danmarks Filatelist Forbund

Kontor: Grønnegade 41, 1107 København K . Tlf. 01-15 17 75

Velkommen

At samle på frimærker og mønter er en af de bedste hobbies man kan have, derfor er vi "gamle" altid glade hver gang, der kommer nye juniorer ind i klubben, fordi det er dem, der skal føre verdens største hobby videre. Det er derfor vi altid gerne vil hjælpe de unge, og give dem gode råd. Hvis de i en periode mister interessen for samlingen, råder vi dem altid til at pakke dem pænt ned og opbevare dem et tørt sted.

Der er dem, der vil sælge dem, men lad være; den dag kommer måske, hvor du har mere tid og interessen vender tilbage, så vil du blive glad for din gamle samling.

Som formand for Haslev Frimærke- og Møntklub vil jeg sige tak til dem, der har været med til at få denne udstilling op at stå. Jeg ved det har været et stort arbejde, I har gjort, og en særlig tak til S.J.S., som ville være med til at markere vores 50-års jubilæum.

Med venlig hilsen

Aage Lund

Tegnet af Poul Reinholdt Jensen Haslev

Ungdomskonto med A-kort

giver dig høj rente og ret til lån

 ANDELSBANKEN

Junior-udstillingen HASLEV

Samarbejdende Junior Samlerklubber, SJS ønsker Haslev Frimærke- og Møntklub hjertelig tillykke med 50-års jubilæet. Klubbens juniorafdeling har været medlem af SJS siden starten i 1943, men det er første gang, der afholdes en landsjunior-udstilling i Haslev, selv om klubben har været meget aktiv igennem årene.

Derfor er det SJS en stor glæde, at klubben har påtaget sig at arrangere dette års landsjuniorudstilling, som vi håber, må blive til gavn for det store arbejde, klubben yder for sine medlemmer.

SJS vil gerne takke alle, der på den ene eller anden måde har gjort det muligt at få denne smukke udstilling op at stå, ligesom der skal lyde en stor tak til kommunen, postvæsenene og handlerne, som alle har været medvirkende til at gøre udstillingen seværdig.

Hjertelig tillykke med jubilæet og held og lykke med udstillingen.

På SJS vegne

Sven Lund

JUNIORDAGEN i 1987

Haslev, den 28. - 29. marts

Udstillingens sekretariat:

Juniorleder Martin Kienitz
Enebærvej 15
4690 Haslev

telefon: 03 69 35 90

Udstillingens komitè:

Aage Lund
Erik Skov Jørgensen, kasserer
Arne Arentoft, katalog
Martin Kienitz
Ellen Wolf
Arne W. Jensen
Helmer Christensen

Udstillingens program:

Lørdag d. 28 marts 1987 kl. 1100: Reception/åbning ved borgmester Ib Norddahl Petersen.

Lørdag d. 28. marts 1987 kl. 1200: Udstillingen åbnes for publikum.

Lørdag d. 28. marts 1987 kl. 1900: Festlig samvær i Haslev-hallen.

Søndag d. 29. marts 1987 kl. 1000: Udstillingen åbner.

Søndag d. 29. marts 1987 kl. 1500: Overrækkelse af diplomer m.m.

Søndag d. 29. marts 1987 kl. 1600: Udstillingen lukker.

Udstillingens ærespræsidium:

Ib Norddahl Petersen	Borgmester i Haslev
Freddy Schmidt	Postmester i Haslev
Knud Mohr	Formand for DFF
Sven Lund	Formand for S.J.S.
Aksel Jensen	Æresmedlem i Haslev Frimærke- og Møntklub
Dan Laursen	Æresmedlem i Haslev Frimærke- og Møntklub
Ellen Wolf	Æresmedlem i Haslev Frimærke- og Møntklub
Fanny Jensen	Haslev

Udstillingens jury:

Anneliese Møller	Køge, juryformand
Ingvar Larsen	Nr. Alslev
Jørgen Nielsen	Køge
Michael Jørgensen	København
Erik Pedersen	Ålborg

ÆRESPRÆMIER:

2 ærespræmier fra S.J.S.

Ærespræmie (årskrus) fra DFF

Ærespræmie (bæger) fra Juniorfrimærkeklubben Ålborg

Ærespræmie fra Ib Pedersen, Odense (bind 1 af "Danske Breve")

Ærespræmie fra Haslev Frimærke- og Møntklub (bind 1 & 2 af "Danske Breve")

Ærespræmie, Søren Jensens mindelegat v/Dan Laursen, Tucson Arizona ved en sølvmedaille, som kun kan tildeles et medlem af Haslev Frimærke- og Møntklubs juniorafdeling.

Lokal Posthistorie

v/postmester Freddy Schmidt, Haslev

Ifølge sagens natur er der tætte relationer mellem P&T og filatelister. Måske derfor har Haslev Frimærke- og Møntklub bedt mig bidrage til landsjuniorudstillingens katalog med en beskrivelse af Haslevområdets postale historie.

Haslev fik først sit rigtige postkontor den 1. oktober 1889, og fylder således snart 100 år. Forud herfor fik området sin postale betjening via Rønnede postekspedition. I forbindelse med Laalandsruten blev der nemlig her den 1. maj 1824 oprettet en postekspedition. I 1858 blev der oprettet en dagvognsforbindelse mellem Ringsted og Rønnede 3 gange om ugen, og man søgte da at få oprettet et brevsamlingssted i Haslev eller i det mindste at få tilladelse til at udveksle tasker med beboerne i Haslev omegn. Det blev til et blankt afslag af økonomiske grunde. Først da dagvognsforbindelsen havde vist sin berettigelse, blev der den 1. juli 1862 oprettet et brevsamlingssted i Haslev, men underlagt Rønnede

postekspedition. Da jernbanen til Masnedsund blev åbnet i 1870, blev brevsamlingsstedet til en mindre regnskabsførende postekspedition, dog for allerede den 1. april 1871 at blive selvstændig regnskabsførende. Postekspeditionen var stadig underlagt Rønnede postekspedition, hvortil der var 2 daglige postforbindelser med omnibus.

Postforretningerne blev indtil den 12. oktober 1913, hvor der blev opført en postbygning, udført fra lokaler på jernbanestationen. Den nye postbygning blev opført på arealer afstået af DSB og den navnkundige agent Ulrich. I 1984/85 blev postbygningen gennemgribende moderniseret, og der blev opført en tilbygning. Haslev postkontor har idag ca. 100 medarbejdere, som betjener ca. 8.000 husstande i Haslev og Rønnede kommuner.

Det var i meget korte træk Haslev-områdets postale historie. At "historien" ikke er særlig gammel, må også ses i lyset af Haslev by som sådan heller ikke er særlig gammel. At den i det hele taget ligger, hvor den gør, skyldes i første række jernbanen, men også tilknytningen til de to store grevskaber, Bregentved og Gisselfeld, har haft stor betydning for byens opståen. Endelig bør også nævnes den foretagsomme agent Ulrich, som på mange måder har præget byen.

Selv om filatelister af og til ikke er helt tilfredse med P&T, gør vi på postkontoret os store anstrengelser for at levere en god vare. Vi ønsker et tættere samarbejde med den lokale frimærkeklub, dels fordi vi gerne vil støtte noget, som trods alt har noget med postvæsen at gøre, dels for at få bedre gensidig forståelse for vore problemer i filatelistisk henseende.

Vi har med glæde bemærket os, at Haslev Frimærke- og Møntklub er meget aktiv. Postkontoret ønsker klubben en god og vellykket landsjuniorudstilling, og et postalt velkommen til Haslev til udstillingens gæster.

Haslev postkontor 1987

Med venlig hilsen
Freddy Schmidt
postmester

JUNIORDAGEN 1987 HASLEV

(Standholdere)

Standnr.

Firma

1.	Danmarks Filatelist Forbund
2.	Det danske postvæsen
3.	Danmarks Julemærkesamlerforening
v/Kirsten Christoffersen, København
4.	OH Frimærker, Jyderup
5.	Det grønlandske postvæsen
6.	Næstved Frimærkehandel, Næstved
7.	Det færøske postvæsen
8.	Roskilde Frimærke- og Mønthandel, Roskilde
9.	Kim Taylor, København
10.	Fogh's Frimærkehandel, København
11.	S.J.S. og Haslev Frimærke- og Møntklub

”Den Gamle Købmandsgaard”

Førslev Købmandshandel

Førslev Købmandshandel startede i 1858 på dispensation fire år før næringsloven trådte i kraft.

Købmandsgården er mere end selve forretningen. Den sjældne fire-længede gård står næsten uberørt endnu og oses af historie. Det kan foreløbig dokumenteres, at gården i 1832 var fæstegård under Eskildstrup Gods og blev i 1854 frikøbt af fæster Jens Jeppesen for 200 rigsdaler. Han startede samme år tømrer- og hjulmandsværksted. Den 17. september 1858 sælger han til købmand Carl Gustav Schwabe, der omgående startede forretningen. I 1866 river han det lille, meget særprægede stuehus ned og opfører det der ligger nu. Det var efter datidens forhold en stor forretning med hele 4 store udstillingsvinduer.

Ejendommen blev sideløbende med købmandsforretning drevet som landbrug. Den gamle stald står endnu som i fæstetiden med dyr af gamle danske racer. De øvrige udbygninger blev, som stuehuset, opført i 1866 og indeholder vognporte, værksted og karlekammer. Karlekammeret er møbleret som dengang og navne på en del af karlene står skrevet på loftsbjælken.

Man har i flere år samlet på vogne og gamle landbrugsredskaber, som nu har fundet deres rette plads i vognporten. Det er ikke noget museum, men de gamle bygninger og inventar bliver brugt. Der vil sommeren igennem blive holdt udstillinger og vist gamle håndværk, såsom tækkemand, pottemager, væver og smed.

Hjemstavns Filateli

v/Kirsten Ehlers, Ann Arbor USA

Alle mennesker har en eller anden form for tilknytning til deres hjemstavn. Det være sig folkedragten eller folkedansen, eller håndgribelige minder om bestående gamle gårde, huse, møller og kroen. Disse, sommetider, håndgribelige minder medtog man, når man forlod sin hjemstavn. Det kunne være i form af gamle fotografier, gamle postkort med motiver fra hjemstaven og egnen der omkring. I de senere år har vort kære postvæsen også fået plads i den kulturarv vi medtog, nemlig i form af stempler, som på en eller anden måde var knyttet til hjemstavnen.

Samlerne af disse objekter er kendt som HJEMSTAVNSFILATELISTER og har gjort sig bemærket på auktioner og i filatelistlitteraturen. Haslev blev først af interesse for

denne gruppe i 1862. Ganske vist var der allerede 4 år tidligere oprettet en dagvognsforbindelse imellem Ringsted og Rønnede.

Da FØRSLEV KØBMANDSHANDEL blev etableret samme år, ville det have været naturligt at have oprettet et BRS i Haslev, hvilket postkontoret i Ringsted indstillede om, men Generalpostdirektoratet ønskede først at se om ruten var levedygtig - og det var den, og ved resolutionen af 7. juni 1862 underlagt Rønnede.

Desværre, specifik for HASLEV HJEMSTAVNSFILATELISTER, var Haslev tilsyneladende ikke et af de steder, hvor man rundhåndet anvendte jernbanens stempler til breve.

BREVKORT.

Herr Ingeniør Fr. Krebs

København K

I Slutning af Deres ærede Forspørgsel
om Tilladelse til at køre paa Kommune-
veje med en lille 4. hj. Automobil, skal
jeg meddele, at der ikke i det afgaa-
de Fogderaad var Flertal derfor (Tilladelse)
men at det nye Fogderaad skal
tage Spørgsmålet op ved første
Møde.

Arbejdigt

Ga. Forst. Fogderaad d 2/4. 1913

H. Olsen
Forsd.

Efter HERTUGDØMMERNES af-
ståelse i 1864 blev tiidelt Altonas
tidligere numner 113 fra den 4.
oktober 1870, og dagstempel i type
LAP VIa. LAP IIIa kendes fra 1872.
I 1870 omdannedes Haslev BRS
til ikke-regnskabsførende posteks-
pedition, underlagt KØGE.

Den 1. april 1871 omdannes den
til selvstændig regnskabsførende
postekspedition, og endelig i 1889
til postkontor, som den til d.d.
stadig er.

Af BROtypestempler kendes tre:
BRO Ia, hvoraf et omdannes til
BRO Ic, et til BRO IIIb, og endelig
følger det nuværende BRO II.

Der kendes 2 LAP VIa-stempler,
som dels er brugt på jernbanemærker,
dels som reserve for poststemplerne.

LAP VIa-1 (22,5 mm)

LAP IIIa

BRO Ia

BRO IIIb

BRO II

LAP VIa-2 (24,0 mm)

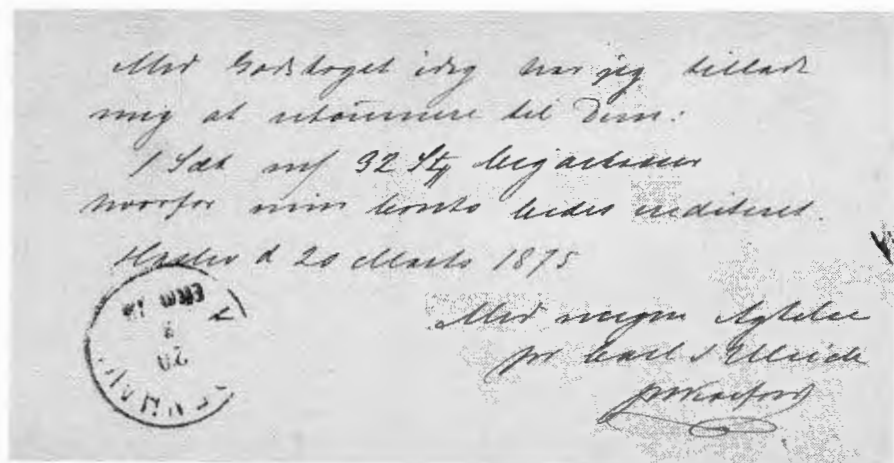
af

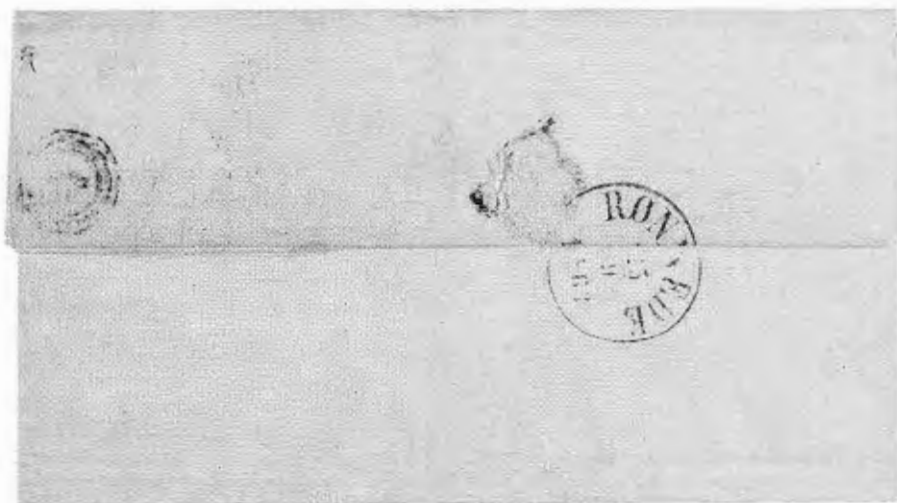
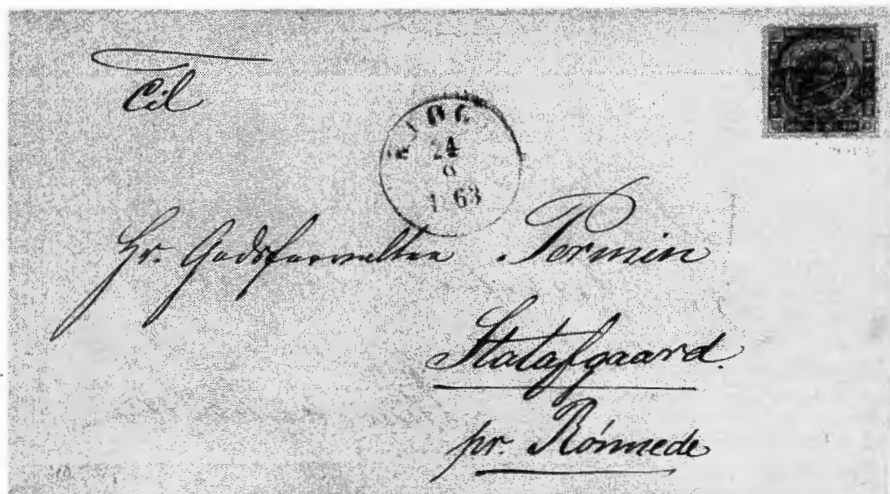
Her H. Olsen

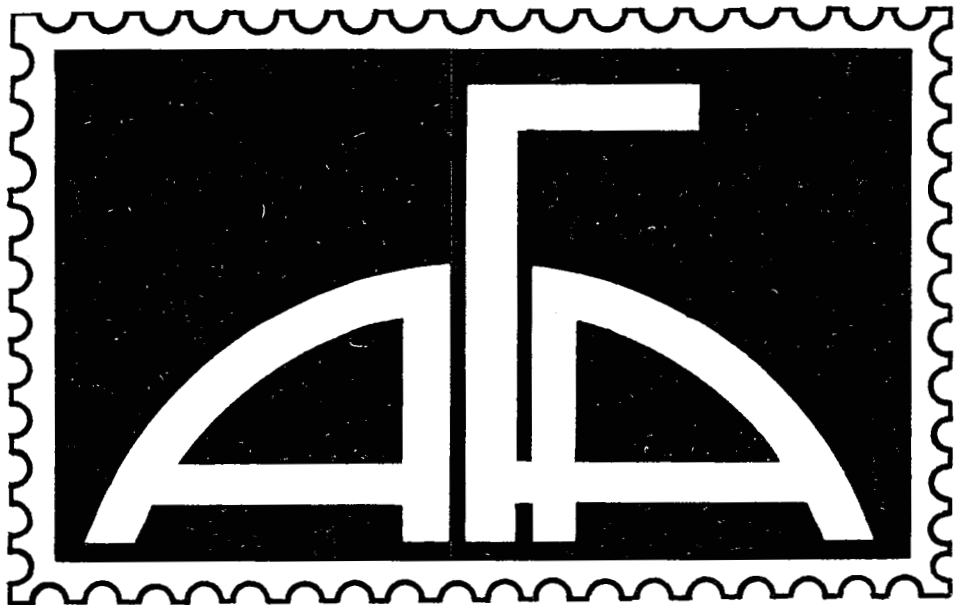
*Larsgade Nr. 30 - Går
Njolenhave*

Et udvalg af Haslev breve og stempler

HASLEV 03691020

Et udsnit af HASLEV-stempler

LAP IIIa-1

LAP IIIa-2

LAP IIb

LAP IIa

BRO Ia-2

BRO Ia-3

BRO IIIb

BRO IIb-1

BRO IIb-2

BRO Ic

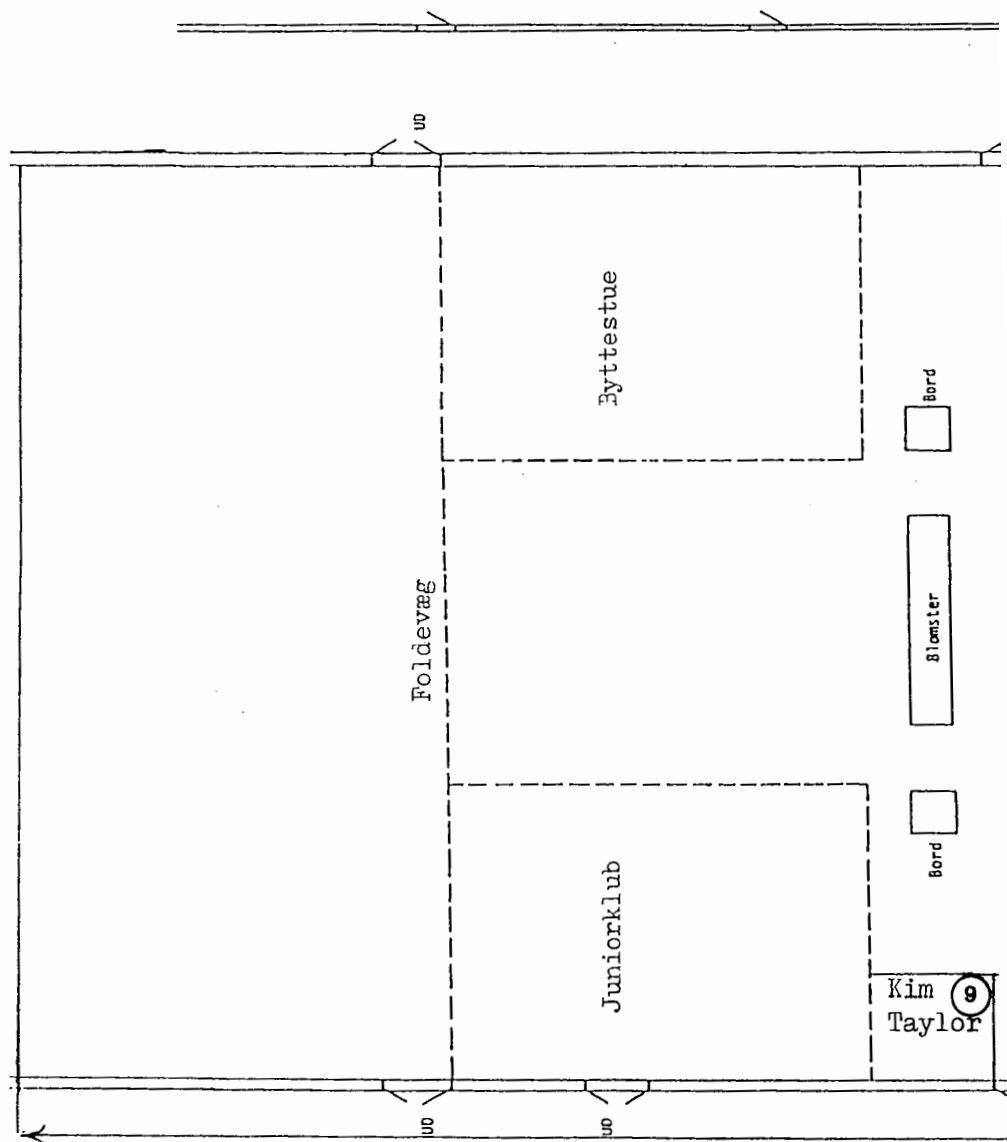
BRO IIc-1

BRO IIc-2

samt senere typer.....

Udstillingsplan over

GRØNLANDSSTEMPEL

Særstempel fremstillet specielt til JUNIORDAGEN i HASLEV

Kalaallit Nunaata nunaat assigimngitsut frimærkunik saqqummersitsinerat ilassivaa

*Grønland
bilser
den internationale
frimærkeudstilling*

*Greenland
greets the World
Philatelic
Exhibition*

*Grönland
grüsst
die philatelistische
Weltausstellung*

*Groenland salve
l'exposition
philatelique
mondiale*

Q.094

GRØNLANDS POSTVÆSEN

Postboks 100
Wilders Plads-Bygning O
1004 København K.

Grønlands historie fortalt af dets frimærker

v/Dan Laursen, Tucson Arizona

Egentlig er det ikke noget nyt, at et lands frimærker afspejler landets historie. Det var dog først omkring 1920, at man fik andet end konger, dronninger, våbenskjolde og allegorier på frimærker.

Grønland fik sine første frimærker i 1938. Det var vor daværende kong Christian d. X., der måtte lægge kontrafej til, dog sammen med Grønlands nationale dyr: Isbjørnen. Den næste danske udgave fortsatte med kong Frederik d. IX., og isbjørnen blev afløst af den gamle dampskonnert "Gustav Holm". Med særmærket for Grønlands apostel, Hans Egede (AFA nr. 42) i 1958 begynder brugen af mærker med andre historiske personer og begivenheder udenfor kongerækken.

Grønlandernes historie på frimærker begynder i 1981 med Jens Rosings meget smukke og kunstneriske 1000-års serie. Den udkom den

15.10.1981 og allerede den 3.8.1981 kom en forløber i historisk henseende til 1000-års serien. Det er mærket, som blev udgivet med overpris til fordel for Eigil Knuths danske Peary-Land ekspeditioner. Dette mærke viser en teltring fra Independence I-folket, som Knuth mener kom til Grønland for 4000 år siden. De kom fra Canada og boede på de hævdede terrasser langs Independence-fjorden. De forsvandt atter fra Grønland, formodentlig på grund af en klimaændring (AFA nr. 130).

For ca. 3000 år siden herskede der et mildere klima i det arktiske område. Independence II-folket invaderede Grønland. De vandrede langs østkysten, hvor spor efter dem er fundet indtil Scoresbysund. Omtrent på samme tid kom Sarqag-folket over Smith-sund fra Canada. De drog videre fra Thule-distriktet ned langs Grønlands vestkyst til Kap Farvel, rundt kap'et og op langs østkysten til det store fjord-system. Deres vigtigste jagtdyr var renen, men også sæl, fugle og småvildt fandtes på spisesedlen. Om sommeren, når laksen gik op i elvene for at gyde, var Sarqag-folket der. Vi ved, at dette folk holdt hunde, men ikke til at trække slæder, og det er uvist om de havde kajak. Sarqag-folket synes at måtte fortrække på grund af en ændring i klimaet.

Et tusind år senere (2000 år før nutiden) kom en ny indvandringsbølge til Grønland. Det var Dorset-kulturens folk (AFA nr. 132).

Det var et folk, der havde en del træk fælles med de canadiske indianere, træk, der bekræfter den teori, at disse folkevandringer var dikteret af ændringer i klimaet i hele det arktiske område. De vigtigste jagtdyr for dette folk, også kaldet Tunit, var hvalros og rensdyr. Hvalrossen blev fanget med harpun fra iskanten, mens renen blev fanget indlands. Disse Tunit var umådelig stærke. De trak de mere end tonstunge hvalrosser fra iskanten til hytterne på land,

hvor kvinderne stod og ventede på dem, hvilket vel også stimulerede mændene. En klimaændring synes at have udslettet dette folk fra Grønlands overflade.

Det næste folk, der indvandrede til Grønland, var Thule-folket, der, som navnet antyder, kom til Thule-distriktet omkring år 900 e.K. (AFA nr. 138). Det var et energisk, men stridslystent folk, som skyldte brugen af konebåd og kajak deres store fremgang overalt i det arktiske område. Deres vigtigste jagtdyr var grønlandshvalen, som de jagtede fra konebåden. De holdt hunden som husdyr, der blev brugt til at trække en lille slæde bygget af træ med hvalbarde som slædeskonning. Også isbjørnen og renen jagtede de.

Begge disse dyrs pels blev brugt til at lave beklædning af. Der er en hel del, der tyder på, at en del af Thule-folket et hundrede år senere vandrede sydpå og samtidig med jagt på grønlandshvalen udviklede de jagten på småhvalerne og - hvad der var meget vigtigt i kulturudviklingen - de begyndte at drive sælfangst fra kajak. Dette forandrede helt Thule-kulturen og vi fik en ny erhvervs-kultur langs vestkysten af Grønland: Inugsuk-kulturen, som nutidens Inuit er grundlagt på.

I år 982 e.K. var der imidlertid sket noget, som måske gør dette år til det mest skelsættende i Grønlands historie: Vikinger med Erik den Røde i spidsen kom til Grønland og lagde grunden til et kommende sammentræf, eller sammenstød om man vil, mellem Inugsuk-kulturen og den europæiske kulturkreds. Eriks vikingeskib påvej langs Grønlands kyst er det første mærke i tusindårsserien (AFA nr. 137). Samme Erik var ikke så lidt af en børste. Han levede oprindeligt i Norge, hvor han havde den kedelige vane at yppe klammeri med folk og slå dem ihjel. Da det var sket mange gange, blev han idømt landflygtighed.

Da familie til de mennesker han havde dræbt, levede overalt i det område i Nordeuropa, som kontrolleredes af vikingerne, var han ikke sikker noget sted, bortset fra Island, der havde egne love og retssystem. Erik den Røde drog derfor til Island, men det bedste land var allerede taget, så han blev henvist til at tage jord på den nordlige ret ufrugtbare kyst. Det huede ham ikke, så han rejste

rundt og besøgte folk. Stridbar, som han var, kom han snart igen på kant med folk og genoptog sin gamle uheldige vane. Det medførte, at han blev idømt landflygtighed på det islandske Alting. Nu var der ingen steder, han kunne være uden i det land imod vest, der var blevet set af de søfarende, som var blevet slået vesterud af stormen. Han drog af sted med sin familie og sit habengut og fandt landet, som han kaldte Grønland.

Inugsukfolket og nordboerne mødtes ikke lige med det samme; man nærmede sig hinanden lidt efter lidt og et livligere samkvem fandt sted. Blandt andet byttehandlede man, som man kan se på frimærket, der repræsenterer 12-1300tallet (AFA nr. 143). På mærket ser man den europæiske indflydelse på Inugsukulturen, idet de dukker, som blev skåret ud, har nordboerklæder på. Vi ved iøvrigt, hvordan Inugsukfolket var klædt omkring 13-1400tallet, idet man i 1972 fandt og i 1978 udgravede de mumificerede lig af 6 voksne og 2 børn ved Qila-kitsoq på Nuussuaq. De var gravlagt for ca. 500 år siden (AFA nr. 144).

Det var på det tidspunkt, nordboerne forsvandt fra Grønland.

I 1473 sendte kong Kristian d. I. en skibsekspedition ud for at finde vejen til Kina og Indien via Grønland. Lederne af ekspeditionen var Didrik Pining og Hans Pothorst. De var iland på Sydøstgrønland, men kunne ikke trænge gennem bæltet af drivis på vestkysten (AFA nr. 145).

Selvom nordboerne uddøde omkring 1500, var Inugsukfolket, som vi vel nu kan kalde grønlandere, stadig

i forbindelse med europæere, hvilket vises ved fundet af glasperler på de gamle bopladser; glasperler som var brugt af de europæiske hvalfangere som byttmiddel. Hvalfangerne opererede i Davis-strædet langs Vestgrønlands kyster (AFA nr. 148). Det mærke, der repræsenterer 1600-1700 (AFA nr. 149) viser een af disse hvalfangere, som her er på jagt efter andet vildt.

Han er efter kridtpiben at dømme, hollænder, mens pigen kommer fra telllejren i baggrunden. Man mener, at det var de hollandske hvalfangere, som introducerede skeer til grønlanderne, især var de såkaldte apostelskeer med en udskåret apostel i toppen højt værdsat.

Året 1721 blev det næste skelsættende år i Grønlands historie, da Grønlands apostel, Hans Egede, landede på Håbets ø (AFA nr. 78).

Han kom for at reformere de efterkommere efter nordboerne, som man troede stadig levede der med deres gamle noget tyndslidte katolske tro. Hans fandt kun de hedenske eskimoere, som han begyndte at missionere iblandt. I 1724 sendtes

grønlænderne Poq og Qiperoq til København for at lære dansk. De besøgte bl.a. Rundetårn (AFA nr. 70). Poq skrev efter hjemkomsten en sang om sit Danmarksophold, en sang, der stadig synges i Ammassalik!.

I 1728 blev kolonien flyttet fra Håbets ø til Godthåb/Nuuk. En guvernør, C.E. Pors blev udsendt med en afdeling soldater og nogle kolonister (AFA nr. 110). 1733 anlagde Herrnhuterne en missionsstation ved Ny Herrnhut nær Godthåb. De indførte messingblæsere til salmesangen, en skik, der er bevaret helt op til vor tid (AFA nr. 146). Kolonisationen bragte nye mennesker, skikke, traditioner og nye huse til landet; men desværre også en del minusser som sygdomme og uærlighed.

Efter at det private initiativ efter 50 år havde spille fallit, overtog kronen al handel og trafik på Grønland. Den Kongelige Grønlandske Handel (KGH) blev etableret i 1774 (AFA nr. 89).

Samtidig blev det første postvæsen på Grønland etableret og fungerede støt i årene der fulgte (AFA nr. 157). I året 1840 kom Samuel Kleinschmidt som Herrnhut-missionær

til Lichtenau (AFA nr. 64). Han skrev en grønlandsk grammatik og den første grønlandske ordbog og blev derved skaberen af det grønlandske skrevne sprog.

I 1910 grundlagde Knud Rasmussen Thulestationen (AFA nr. 45). Begyndelsen af det 20. århundrede var karakteriseret ved en række undersøgelsesekspeditioner i Vest- og Østgrønland, hvor bl.a. grønlanderens Jørgen Brønlund deltog.

I 1938 fik Grønland en ny postlov og blev gennem Danmark medlem af den internationale postunion og fik derved lov til at have egne frimærker. Den første udgaves lavere værdier portrætterede kong Christian d. X. Under den anden verdenskrig fabrikeredes i New York en serie mærker, der senere overtryktes med "Danmark befriet 5. maj 1946". Under krigen prøvede tyskerne på at oprette vejrstationer langs Nord-

østgrønlands kyst. Dette gav stødet til oprettelsen af Sirius-patruljen (AFA nr. 95).

Frederik d. IX. blev konge i 1947 og kom på adskillige både daglig- og særmærker i løbet af sin regerings-tid. Han efterfulgtes af vor nuværende regent dronning Margrethe d. II., der på Grønlands frimærker var iført den grønlandske kvindedragt. Dronning Ingrid, som har gjort meget for grønlandske børn og syge, blev hyldet i 1985, og for fuldstændig-hedens skyld blev prins Henrik portræt-teret i anledning af 50-års fødsels-dagen

Efter krigen udvikledes trafikmidlerne meget stærkt i forbindelse med Grøn-land, ja så afgørende, at Jens Rosing bruger dette som motiv i det sidste mærke i tusindårs-serien (AFA nr. 158). I 1953 blev Grønlands politiske stilling ændret fra kolonistatus til ligestillet del af de danske rige. Denne skelsættende begivenhed blev først fejret 25 år senere med et frimærke (AFA nr. 109). I 1979 indfø-rtes hjemmestyret, hvorefter grønlæn-derne selv står ved roret og sætter deres egen kurs (AFA nr. 115).

Postvæsenet og KGH blev overtaget af hjemmestyret den 1. januar 1986 og et nyt flag så dagens lys (AFA nr. 163).

Dermed er vi ude af historien og inde i hverdagen. Lad mig slutte med at citere (i W. Thalbitzers oversættelse) den grønlandske national-sang:

Nunarput utorkarssuungoravit (vort ældgamle land):

Som umodne børn er vi groet op hos dig, vor moder. Fornye de bånd, der bandt os til livet, higer vi nu fremad, fremad i de voksne nationers fodspor.

Hjemmelavet
PØLSER

P. HANSEN & SØN
RINGSTEDVEJ 21
HASLEV

Kuglepostvogne

Kuglepostvognen 1815.

Da kuglepostvognen så dagens lys i 1815 var den et teknisk vidunder.

Den kunne bringe de store postmængder fra Hamburg til København hurtigere end noget andet transportmiddel. Den havde forkørselsret på landevejene, og selv de store og tunge postdiligencer måtte vige til side, når ilposten skulle frem.

Datiden beskrev den således:

En ny stærk brevpostvogn, der blev trukket af to heste. Hjulrammen bar to mindre for- og to større baghjul samt fire jernbøjler, hvorimellem der var udspændt lædergjorde. På disse hvilede den store "kugle", der dog var mere oval end kugleagtig. En lille dør med stærk lås gav adgang til kuglens indre, hvor sækkene med breve lå. Kusken sad på et smalt sæde med et læderdække til benene, og tanken var, at køretøjet skulle være så let og kuglen yde så ringe luftmodstand, at farten kunne blive ganske stor. Ved færgeoverfarterne kunne kuglen spændes af og befordres videre per båd eller slæde.

Kuglepostvognen fra Nakskov, 1935.

Frimærkesamlere er et særligt folkefærd. Deres interesse fører dem vidt omkring geografisk og tidsmæssigt. Kunstdrejer Th. Clausen i Nakskov var af denne type. Da han i 1935 var primus motor ved en international frimærkeudstilling af stort format, fik han ideen til at stille fortidens hurtigste befordringsmiddel op ved siden af nutidens. En kuglepostvogn og en flyvemaskine.

Han skaffede sig de gamle beskrivelser af kuglepostvognen og fandt frem til nogle dygtige håndværkere i Nakskov. Frimærkeudstillingen blev alle tiders. Kuglepostvognen og flyvemaskinen, der mødtes på Nakskov flyveplads, var et trækplaster af rang.

Kuglepostvognen anno 1984.

Efter den store frimærkeudstilling i Nakskov gik kugleposten i glemmebogen. Den blev opstillet i en af kommunens lagerbygninger og blev dækket af støv.

I 1979 dukkede den op igen i anledning af postkontorets 200-års jubilæum. Et rygte ville vide, at der henstod en ældre postvogn fra fordums tid hos kommunen. Den blev hentet frem i lyset og gjort køreklar. På jubilæumsdagen blev der befordret 20.000 breve i det mystiske rum i kuglens indre.

Det er nu en kreds af postfolk i Nakskov, der står vagt om den gamle museumsgenstand. Tid til anden lånes den ud, og i særlige situationer deltager den i velgørenhedsindsamlinger, som det har været tilfældet til Flygtningehjælpen og til en lokal Polen-indsamling.

Kugleposten vil i forbindelse med Juniordagen 87 køre igennem byen Lørdag formiddag den 28. marts og vil iøvrigt være at se på udstillingen.

Kugleposten passerer Vesterport i København (ca.1845)

Kuglepost fra Nakskov postkontor

DANSKE FILATELISTERS FÆLLESFOND

Ønsker hjertelig tillykke

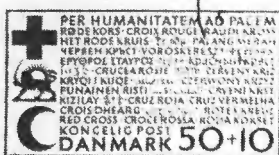
Fondens formålsparagraf er:

- 1) at støtte, fremme og udbrede kendskabet til filatelen i Danmark
- 2) at støtte afholdelse af frimærkeudstillinger
- 3) at støtte udgivelsen af filatelistisk litteratur
- 4) at støtte andre filatelistiske arrangementer
- 5) at støtte og fremme interesse for danske frimærker i udlandet

Også en samling.....

v/Ellen Wolf, Haslev

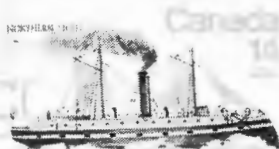
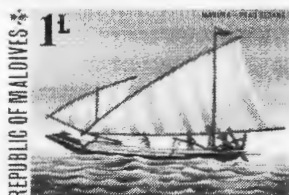
Der er mange måder at samle frimærker på. Nogle foretrækker at samle motiver, det vil sige et bestemt emne, som f.eks. SPORT, DYR, BLOMSTER, MUSIK, BERØMTE MÆND, FLYVEMASKINER og RØDE KORS. Der findes mange muligheder for motivsamling og der kommer stadig flere til. Morsomt er det også med de forskellige symboler rundt omkring på jorden. Vi bruger det røde kors, men under varmere himmelstrøg bruger man en halvmåne og endnu længere borte fra vore strande bruges en løve med et sværd i den løftede pote med den opgående sol bagved. Alle tre symboler ses på det danske Røde Korsmærke, der udkom i 1966.

Man kan ligeledes bygge en fin samling op af malerier på frimærker. Jeg selv har været fascineret af emnet: "Frimærker på frimærker". Det forekommer i mange anledninger. Til at begynde med blev det brugt, da man ville fejre 50-årsdagen for et mærke; sidst ved STOKHOLMIA, hvor kong Oscar d. II. blev vist med forskellige prøvetryk. Emnet er dog mest brugt på de engelske kolonimærker, når der var 100-års frimærkejubilæum, og det er betagende at se de gamle første-udgaver på de nye mærker.

Der er senere gået mode i motivsamlinger. Da man begyndte at sende satelitter ud i rummet og amerikanerne gik rundt oppe på månen, blev dette emne det helt store, og er det stadig. Mange er tilhængere af at samle på frimærker med skibe, lige fra sejlbåde til de moderne containerskibe.

Blomster er et andet yndet tema. Man kan dele dem i forskellige arter, men især roser og orkideer er efterspurgt; iøvrigt er der mange slags blomster man kan vælge at samle.

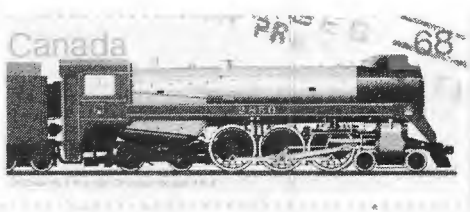
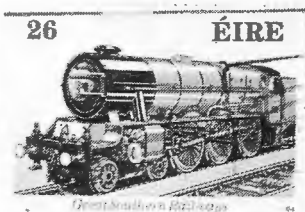

Et tredje emne at samle er sommerfugle. Tænk på de eksotiske sommerfugle, som findes i de varme lande. Farver og størrelser vi ikke kender herhjemme, men gennem frimærkerne kan man lære dem at kende.

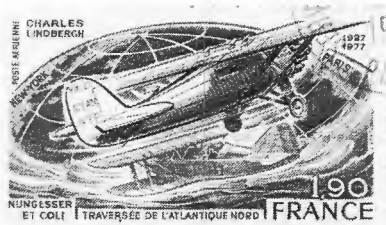
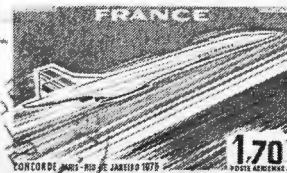

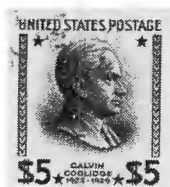
Mange samler jernbaner, herunder lokomotiver. De har sandelig også deres charme, lige fra de første og op til vore dage.

Engang for mange år siden var flyvemaskinen et spændende emne at bygge en samling op om. Der er sket en fantastisk udvikling, bl.a. i Danmark, hvor Ellehammer gjorde det første lille hop ude på Kløvermarken, til i dag, hvor de er så avancerede, at jeg ikke kan beskrive det. Ikke at forglemme Charles Lindbergh på sin ensomme flyvetur over Atlanten. Det var en stordåd, man ikke vil kunne glemme. Det var i 1927.

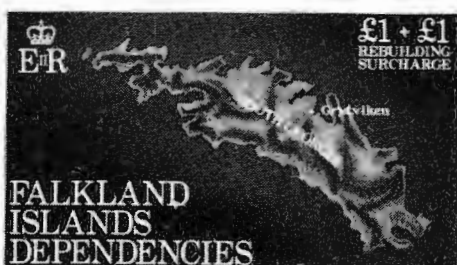

Jeg var ansat i en frimærkeforretning i København fra 1940 og til 2.verdenskrigs afslutning. Min chef blev ofte spurgt om, hvad han selv samlede. Det morede ham enormt, for han havde et meget specielt emne, nemlig: "Dollars- og pundsmærker". Det har altid fascineret mig, så jeg har valgt at vise et par eksempler. Det kan man da også kalde et MOTIV.

Der er mange andre emner, jeg ikke har nævnt, f.eks. automobiler, velgørenhedsmærker, jul på frimærker (rigtige frimærker), musikinstrumenter, musikudøvere, komponister. I de senere år er der kommet filmskuespillere til. Et emne er bibelske billeder, tableau'er og meget mere. Der findes en klub netop over dette ene emne, som er verdensomspændende, og bl.a. i Danmark.

Jeg vil slutte med at vise noget, der ikke er ønskværdigt ifølge verdenspostunionen (U.P.U.), nemlig frimærker udgivet med tillægsværdier af samme størrelse som den postale værdi. Bemærk disse Falklandsmærker!

DEN IDEELLE FILATELIST er en som har frimærker med på møderne og indleverer materiale til klubbens formidlingssalg.

DEN IDEELLE FILATELIST er den som til stadighed holder sig underrettet om frimærkerne, studerer tidsskrifterne og den tilgængelige litteratur.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som deltager regelmæssigt i klubbens virksomhed.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som ikke kritiserer bestyrelsens arbejde i tide og utide, men er rede til at gøre en indsats.

Hvorfor samle på TRISTAN DA CUNHA ?????

v/Arne Arentoft, Haslev

Jeg startede med at samle på England og kolonier, men efter et par år kunne jeg se, at det var for stor en opgave, hvorfor jeg indskrænkede mig til England (stort set kun kuverter med mærker fra Victoria-tiden) samt Tristan da Cunha.

Grunden til, at det netop blev Tristan da Cunha, skyldes at jeg engang i 50'erne i en bogkasse var faldet over en bog, der handlede om "Den ensomme ø", skrevet af dr. Erling Christophersen. Bogen handler om en norsk videnskabelig ekspedition's besøg på øen i 1937, som på det tidspunkt havde 188 indbyggere.

Øen ligger langt nede i Sydatlanten i det barske vestenvindsbælte, ikke langt fra de berygtede "roaring forties". Regn og tåge og en fugtig, gennemtrængende vind udgør det sædvanlige sommervejr. Vinterstormene fejer henover øen med en sådan kraft og vælde, at husene må graves ned for ikke at blæse bort.

En mægtig vulkankegle, indrammet af det frådende hav, huser ved sin fod en håndfuld vejrbidte mennesker. Efterkommere af skibbrudne søfolk.

Øen hedder Tristan da Cunha, opkaldt efter den portugisiske søfarer, Tri-stao d'Acunha, som var den første, der i 1506 så dens 2000 meter høje top dukke op af havet. Øen kaldes osse "the lonely island". 1400 sømil fra den afrikanske kyst og 1700 sømil til det nærmeste punkt på Sydamerika. En britisk korporal, William Glass blev tilbage fra en afdeling hottentot-soldater, som var sendt ud for at hindre, at Na-

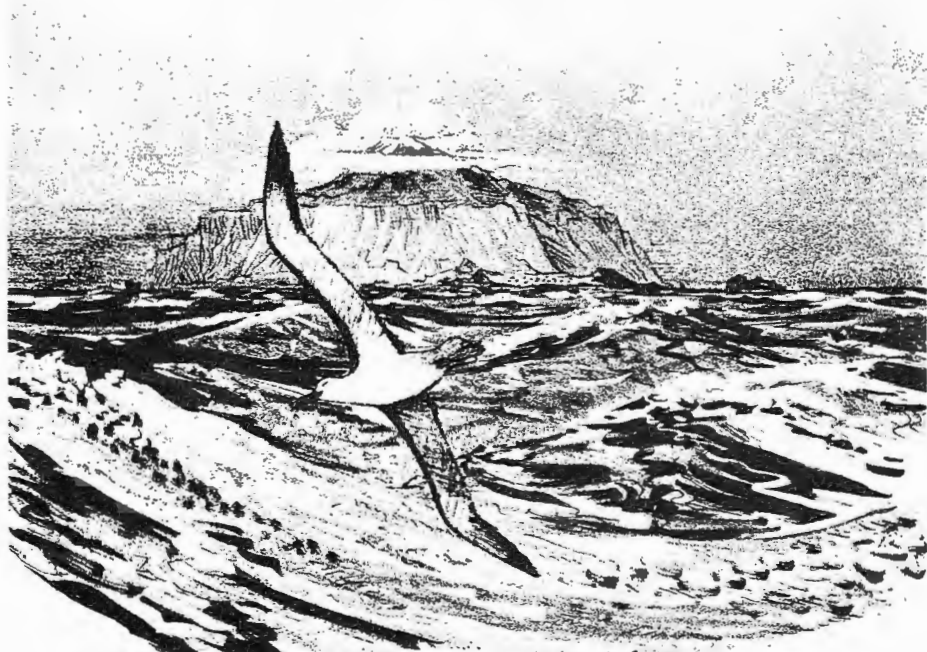
poleons venner skulle befri ham fra St.Helena. Will. Glass blev tilbage med kone og barn. Konen menes at have været kreoler fra Kaplandet.

Senere kom der fem kvinder fra St.Helena for at bo sammen med ungkarle på øen; og dermed begyndte kolonisationen på Tristan for alvor.

Såvidt vides kendtes kun to døds-årsager på Tristan: Ulykker og alderdom. Sygdom syntes ikke at eksistere. Kriminalitet er et ukendt begreb.

En smuk forårsdag den 10. oktober 1961, den lange sejge græsart, som kaldes Tussock bredte sig i store tæpper ned mod det bare klippeplateau, der gennemskåret af mægtige og dybe kløfter falder fra toppen af den cirka 2300 meter høje vulkan. Vulkanens enorme kegle, som har været øens vartegn, sålænge skibe har besejlet de øde vidder mellem Sydafrika og Sydamerika, er endnu omgivet af totter af tåge, men læng-

Alfreds Tristan de Cuba

roland S.

ere oppe i sneen står himlen som en krystalkugle over hav og fjeld. På Tristan deler man verden op i to dele: Hvad der er vort, og hvad der er de andres. Dette, livet på Tristan, hverdagen, er meningen med tilværelsen.

På denne dag bliver alt anderledes, verden synes at skulle gå under. Der lyder et brag, som efterfølges af andre, en buldren, der kan minde om et langstrakt tordenskrald, blot meget kraftigere. Der havde i de sidste par uger været stærke jordrystelser omkring bopladsen, en overgang var en del af befolkningen evakueret til den ubeboede ø, Nightingale, en klippeblok i havet, der på afstand tager sig ud som ryggen af en vældig hval.

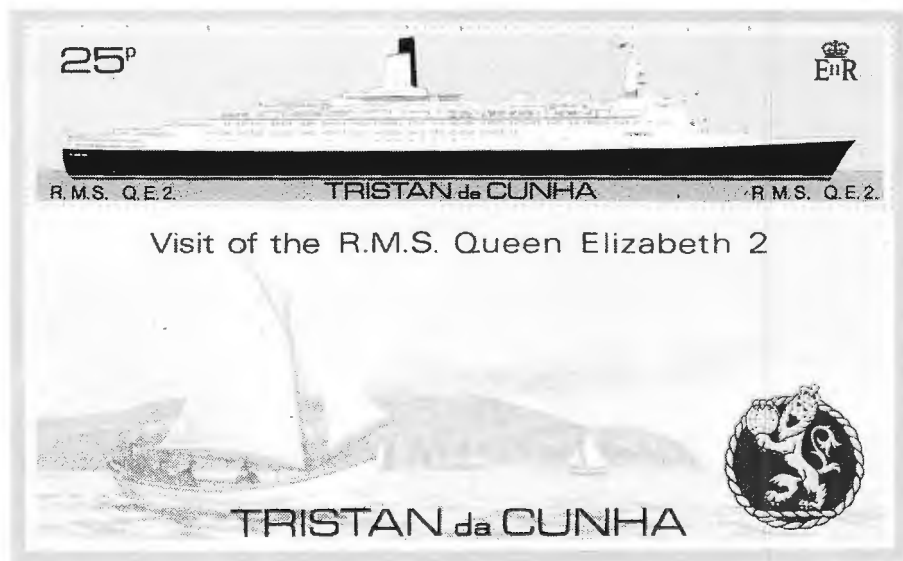
Tordenen tager til, det er, som om jorden skal forgå. Under dundrende brag rejser en 20 meter høj vold af jord og ituslåede klippestykker sig imellem bopladsen og det østlige

forbjerg. Store sten ruller fra udmarkens fjelde ned mod hytterne, en kvælende sort røg bølger frem. I virkeligheden en ny vulkans fødsel.

Pludselig springer en 50 meter høj rødglødende søjle op af jorden 150 meter øst for bopladsens yderste hus. Som en kæmpemæssig smelteovn får den temperaturen til at stige med det samme, medens den flydende lava vælter sig frem og bobler ned mod husene i en stadig større glødende strøm. I rædsel ser beboerne, hvorledes lavinen river den lille hermetikfabrik over ende og fortsætter ned mod de første hytter. Den gamle landingsplads eksisterer ikke længere, en ny kystlinie er blevet til i løbet af fem minutter. Denne flod af rødglødende sten midt i en substans af flydende, brændende vælling deler sig ud i mange små åer, der alle har samme kurs; mod husene. Over den bølger en sky af aske, der falder som en regn og lukker solen ude.

Hvis øboerne skal undgå at blive kvalt eller stegt levende i lavaen, er der kun eet at gøre, at flygte ud på det oprørte hav for at søge at nå frem til Nightingale. Telegrafisten sender SOS og får besked

fra Sydafrika, at en fregat vil afgå til øen med kortest mulig varsel. Der er i heldigste fald 4 døgns sejlads. Nærmeste beboede sted ligger ca. 2000 kilometer borte, og tristanitterne er alene med vulkanen og havet.

To. A. Arentoft
Smedegade 21/4
Copenhagen n.
Denmark.
Europe.

Der er dog et lyspunkt: Det lille fiskerskib "Tristania" ligger i nærheden af øen. Det vil evt. kunne bringe øboerne over til Nightingale, men det har ikke plads til at fragte alle 264 indbyggere til Sydafrika/Sydamerika. Det blev det hollandske fartøj "Tjisadane" fra The Royal Inter-ocean Line, som var på vej fra Sydamerika til Capetown, der skulle komme tristanitterne til hjælp.

Ved dag gry den 11. oktober 1961 fortsatte "Tjisadane" langs kysten ud til Nightingale, hvor man ankrer op i læ af den nøgne kyst. Da solen står højt på himmelen, dog nu og da dækket af røgskyer fra vulkanen, søger skibet mod åbent hav og sætter kursen mod øst, bort fra den hærgede ø. Willie Repetto, øens høvding, var den sidste, som forlod Nightingale og entrede det hollandske fartøj. Da maskintelegraferen meldte fuld kraft frem, tog han sin kasket af og hilste Tristan: "Farvel mine fædres

ø, siger han stille, vi har alle mistet vore hjem.

I september 1962 lykkedes det seks tristanitter at lande på øen, som de genså efter et års forløb. Ved en hemmelig afstemning om at vende tilbage til øen eller forblive i England uddeltes stemmesedler og en repræsentant fra Colonial Office overvågede, at afstemningen gik rigtig for sig. To timer senere kan Willie Repetto meddele resultatet. Fem af vore venner har valgt at blive i England, alle vi andre vil tilbage til Tristan! Et øjeblik tavshed, så brød jublen løs. Gamle og unge omfavnede hinanden.

Som samlere af skibe eller britiske kolonier har bemærket, blev det Dampskibsselskabet af 1866's motorskib "Bornholm", som fik den opgave at bringe de tilbagevendende tristanitter ned til verdens ensomste ø; hjem til livet.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som ikke beholder udvalgsendingerne udover den fastsatte tid.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som virkelig gør noget ved sagen og systematisk dyrker det område, han har valgt.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som altid er loyal, og aldrig drager fordel af andres uvidenhed ved køb, salg eller bytte.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som ikke hamstrer frimærker med spekulation for øje, men som er rede til at overlade sine dubletter til andre samlere for en rimelig pris eller er parat til at bytte.

DEN IDEELLE FILATELIST er en som er parat til at give yngre samlere en hjælpende hånd og med glæde overlader materiale til juniorlederen.

EL-på mærker

v/Børge Jacobsen, Haslev

Efter i mange år at have samlet frimærker på traditionel vis, bl.a. Danmark og USA, var det efterhånden for svært for mig rent økonomisk at få udfyldt hullerne i disse landes første udgaver.

At holde op med at samle frimærker lå mig fjernt, så jeg måtte finde et nyt område, og det lå da snublende nært, efter 40 år i elbranchen, at vælge at samle på frimærker med elektricitet som motiv. Først gjaldt det om at skaffe sig alt, hvad der blot "lugtede" af el, derefter at sortere mærkerne efter emne, og til sidst sætte dem op på albumblad. Det viste sig hurtigt at være et meget stort område at gå i gang med, men til gengæld havde det den fordel, at de fleste mærker var til at erhverve for en rimelig betaling. Da jeg til dato kun har truffet een, der har samme emne, har det heller ikke skortet på hjælp fra frimærkevenner, mange har "rodet" deres dubletter igennem og tilbudt mig dem.

Emnet (motivet) er kun anvendt på frimærker i ringe omfang i de forskellige lande, så det er svært at finde en simpel opbygning af samlingen. Det har heller ikke gjort det lettere, at enkelte lande har udgivet en eller flere serier med de motiver, som jeg netop ville opdele samlingen i. Skal man splitte serien op eller holde disse serier samlet? Jeg har valgt at bibeholde serierne og samle dem på særskilte plancher.

Min samling har jeg prøvet at opdele efter følgende emner:

Videnskabsmænd, vand- og dampkraftværker, dæmnings-, ledningsnet, transformatorer, anvendelse af el i dagligdagen m.m.

Senere har jeg udvidet omkrædet til også at dække el-drevne tog og sporvogne. Sidste afsnit omhandler atomkraft og dennes udnyttelse, og sidst, hvad der er kommet frem om alternativ energi: Sol-, vind- og bølgekraft.

Jeg håber at have givet en opskrift på en billig måde at udvide sin frimærkehobby på. Skelettet kan forhåbentlig benyttes indenfor mange andre emner, bl.a. behøver man jo ikke at samle alle sportsmærker, saml på en enkelt sportsgren!

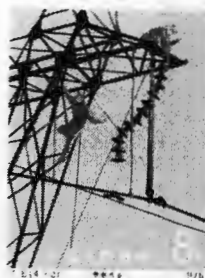
Til sidst: God fornøjelse med netop DIN store interesse!

Findes der læsere, der mener at have noget specielt indenfor el, hører jeg meget gerne derom. Klubben formidler kontakten.

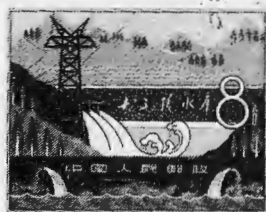
B.J.

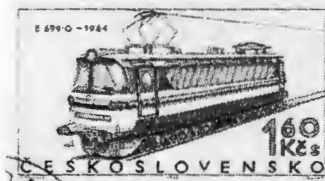
H.C. Ørsted

Ledningsbygning

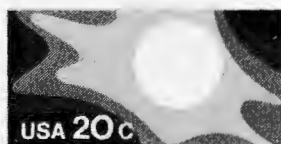
Vandkraft

EL-tog

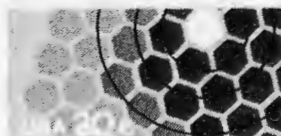
Atomkraft

Solar energy Knoxville World's Fair

Synthetic fuels Knoxville World's Fair

Breeder reactor Knoxville World's Fair

Fossil fuels Knoxville World's Fair

Energikilder